

Apstiprināta
ar Rīgas domes 20.11.2024.
lēmumu Nr. RD-24-4101-lē

**Rīgas valstspilsētas pašvaldības aģentūras
“Rīgas pieminēkļu aģentūra”**

**DARBĪBAS STRATĒGIJA
2024.–2026. gadam**

Rīga 2024

Satura rādītājs

Ievads	3
I Darbības mērķis.....	3
II Aģentūras izveidošana, personāls un darbības noteikumi.....	3
III Aģentūras funkcijas un darbības virzieni	5
IV Aģentūras sniegtie pakalpojumi un to pieejamība	6
V Aģentūras darbības tehniskais nodrošinājums	6
VI Aģentūras darbības stratēģijas 2020.–2022. gadam īstenošanas rezultāti un novērtējums un 2023. gada darbības rezultāti 7	
VII Aģentūras finansēšanas avoti, izlietošanas principi un ieņēmumu izlietojums.....	14
VIII Aģentūras attīstības prioritātes	15
IX Stratēģijas aktualizēšanas un īstenošanas novērtēšanas kārtība	20

Ievads

Rīgas valstspilsētas pašvaldības aģentūras “Rīgas pieminekļu aģentūra” (turpmāk – Aģentūra) darbības stratēģija 2024.–2026. gadam izstrādāta, pamatojoties uz Publisko aģentūru likuma 23. pantu par pašvaldības aģentūras darbības plānošanu trim gadiem. Līdz 2022. gadam Aģentūras darbību noteica Aģentūras vidēja termiņa darbības stratēģija 2020.–2022. gadam. 2023. gadā Aģentūra turpināja īstenot 2020. - 2022. gadam stratēģijā izvirzītos mērķus un atbilstoši tiem veikt aktivitātes. Intensīva darba un zemās kapacitātes dēļ, stratēģija 2023. gadam netika izstrādāta.

Aģentūras darbības stratēģijas 2024.–2026. gadam galvenais mērķis ir noteikt stratēģiskos virzienus pieminekļu saglabāšanā un uzturēšanā: sekmēt pieminekļu aprūpes kvalitāti, ilgtspējīgu attīstību un pieejamību (iesaistīšanu Rīgas valstspilsētas publiskajās, kultūras un izglītības norisēs, tai skaitā tūrismā), uzlabojot Rīgas iedzīvotāju kopējo dzīves kvalitāti, estētisko vērtību saglabāšanu un izmantošanu pilsētas attīstībā.

Atbilstoši Aģentūras nolikumam termins “pieminekļi” ietver Rīgas valstspilsētas publiskajā ārtelpā esošos monumentālos, figurālos un portretiskos pieminekļus, memoriālos ansambļus, arhitektoniski dekoratīvos pieminekļus, piemiņas zīmes, dekoratīvās skulptūras un tēlnieciski dekoratīvos elementus.

Pamatojoties uz Rīgas domes 20.12.2016. lēmuma Nr. 4651 “Par sabiedrības vajadzībām nekustamo īpašumu (kadastra Nr. 01000260020 un kadastra Nr. 01000260023) daļu un nekustamā īpašuma (kadastra Nr. 01000262006) atsavināšanu” 11.2. apakšpunktu, Aģentūra nodrošina valsts nozīmes kultūras pieminekļa “Dārzu un parku arhitektūras ansamblis “Lielie kapi” ar memoriālajām celtnēm” (valsts aizsardzības Nr. 6636) un Jēkaba kapu teritorijā (turpmāk – Lielie kapi) esošo kultūrvēsturisko vērtību apzināšanu un saglabāšanu, strādā pie to saglabāšanas, konservācijas un atjaunošanas plāniem un priekšlikumiem nākotnes attīstības vīzijai.

Pamatojoties uz Ministru kabineta 2023. gada 30. marta rīkojumu Nr. 174 un ar Nacionālā kultūras mantojuma pārvaldi 06.04.2023. noslēgto valsts pārvaldes uzdevuma deleģēšanas līgumu Nr. B-SL-22/2023, Aģentūra apsaimnieko Brīvības pieminekli un Rīgas Brāļu kapus saskaņā ar Apsaimniekošanas programmu 2023–2025.

I Darbības mērķis

Aģentūras izveidošanas mērķis ir Aģentūras valdījumā esošo pieminekļu – monumentālo, figurālo un portretisko pieminekļu, memoriālo ansambļu, arhitektoniski dekoratīvo pieminekļu, piemiņas zīmju, dekoratīvo skulptūru un tēlnieciski dekoratīvo elementu (turpmāk – pieminekļi) saglabāšana, pieminekļu pārņemšana valdījumā un jaunu pieminekļu projektu īstenošana.

II Aģentūras izveidošana, personāls un darbības noteikumi

Ar Rīgas domes 16.12.2003. lēmumu Nr. 2735 “Par Rīgas pilsētas pašvaldības bezpeļņas uzņēmuma “Brīvības pieminekļa un Rīgas Brāļu kapu pārvalde”

reorganizāciju par Rīgas pašvaldības aģentūru “Rīgas pieminekļu aģentūra”” 2004. gadā Rīgas pilsētas pašvaldības bezpeļņas uzņēmums “Brīvības pieminekļa un Rīgas Brāļu kapu pārvalde” tika reorganizēta par Aģentūru, kas līdz 21.02.2011. darbojās, pamatojoties uz Rīgas domes 06.04.2004. nolikumu Nr. 97 “Rīgas pašvaldības aģentūras “Rīgas pieminekļu aģentūra” nolikums”, no 22.02.2011. – pamatojoties uz Rīgas domes 15.02.2011. nolikumu Nr. 96 “Rīgas pašvaldības aģentūras “Rīgas pieminekļu aģentūra” nolikums” un, sākot ar 2023. gada 1. novembri, darbojas saskaņā ar Rīgas domes 18.10.2023. nolikumu Nr. RD-23-360-no “Rīgas valstspilsētas pašvaldības aģentūras “Rīgas pieminekļu aģentūra” nolikums” (turpmāk – Nolikums). Kontroli pār Aģentūru īsteno Rīgas domes Pilsētas attīstības komiteja.

Aģentūrai nodota lietošanā daļa no zemesgabala Varoņu ielā 13, Rīgā, 9357 m² platībā 2013. gadā un 14 643 m² platībā 2014. gadā; Aģentūra uzsāka teritorijas sakopšanas un labiekārtošanas darbus un novietoja tur Lielo kapu pieminekļu elementus. Saskaņā ar Nolikuma 7.8. apakšpunktu Aģentūrai uzdots izveidot un uzturēt daļēji publiski pieejamu demontēto pieminekļu un to fragmentu krātuvi. Aģentūra jau kopš 2006. gada risina jautājumu par demontēto pieminekļu un to detaļu krātuves izveidi, lai teritorijā būtu iespējams izvietot arī publiski pieejamu ekspozīciju (pieminekļu parku), uzcelt un iekārtot nepieciešamo restaurācijas centru. Minētajam nolūkam pēc Aģentūras iniciatīvas tika mainīts teritorijas zonējums (atļautā izmantošana) neizmantotajam Rīgas valstspilsētas pašvaldības īpašumā esošam zemesgabalam Varoņu ielā 13, Rīgā, kurā atrodas daļa Lielajos kapos demontēto pieminekļu elementu.

Lielo kapu teritorija Aģentūras apsaimniekošanā ir kopš 2017. gada aprīļa, pamatojoties uz Rīgas domes 20.12.2016. lēmumu Nr. 4651 “Par sabiedrības vajadzībām nekustamo īpašumu (kadastra Nr. 01000260020 un kadastra Nr. 01000260023) daļu un nekustamā īpašuma (kadastra Nr. 01000262006) atsavināšanu” 11.2. punktu un 21.04.2017. aktu Nr. Dī-17-190-akt par zemes gabala nodošanu un pieņemšanu.

Pildot Saeimas 2020. gada 11. jūnijā pieņemto Brīvības pieminekļa un Rīgas Brāļu kapu likumu, Ministru kabinets bija noteicis Aģentūru par Brīvības pieminekļa un Rīgas Brāļu kapu apsaimniekotāju līdz 2022. gada beigām. Ar Ministru kabineta 2023. gada 30. marta rīkojumu Nr. 174 apsaimniekošanas periods pagarināts līdz 2025. gada beigām.

Aģentūrā apstiprinātas 33 amata vietas. 01.01.2024. Aģentūrā strādāja 30 darbinieki, no tiem 10 administratīvie darbinieki (direktors, nodaļu vadītāji, galvenie speciālisti, projektu vadītāji, jurists un kancelejas vadītāja), 14 Rīgas Brāļu kapu darbinieki (pārzine-dārzniece, speciāliste, restaurators, zaļās zonas strādnieki, mehāniķi un apsargi), 2 Brīvības pieminekļa apkopējas un 2 sabiedriskajā ārtelpā esošo pieminekļu uzturēšanā nodarbinātie speciālisti, 1 darba telpu un 1 teritorijas apkopējs.

- Izglītība pamatdarbā strādājošiem:
 - vispārējā pamatizglītība – 1;
 - vispārējā vidējā/vidējā profesionālā (t. sk. arodizglītība) – 17;
 - pirmā līmeņa augstākā profesionālā izglītība (koledža) – 2;
 - akadēmiskais/profesionālais bakalaurs – 6;
 - akadēmiskais/profesionālais maģistrs – 3;

- doktors – 1 darbinieks.
- Sadalījums vecuma grupās:
 - līdz 30 gadiem – 2;
 - no 31 līdz 50 gadiem – 4;
 - no 51 līdz 62 gadiem – 12;
 - vairāk nekā 63 gadi – 11.

Aģentūras darbiniekiem tiek nodrošināta veselības apdrošināšana.

Sadarbībā ar Valsts probācijas dienestu, pamatojoties uz Latvijas Sodū izpildes kodeksa 134. panta otrās daļas 5. punktu, Rīgas Brāļu kapos tiek nodarbināti probācijas klienti.

Sadarbībā ar Rīgas Celtniecības koledžu Rīgas Brāļu kapos restaurācijas praksi apgūst studenti.

III Aģentūras funkcijas un darbības virzieni

Nolikums nosaka Aģentūrai šādas funkcijas:

- īstenot pieminekļu programmu saskaņā ar Aģentūras iekšējiem normatīvajiem aktiem;
- izplatīt informāciju par pieminekļiem;
- organizēt pasākumus par kultūras mantojuma saglabāšanu;
- nodrošināt pētniecību;
- veicināt pieminekļu integrāciju pilsētvidē;
- realizētu jaunu pieminekļu projektus saskaņā ar Nolikuma 7.6. apakšpunktā noteikto.

Nolikuma 7.6. punkts nosaka, ka, pamatojoties uz Rīgas pilsētas izpilddirektora rīkojumu un lēmumiem par papildu finansējumu, Aģentūrai ir uzdevums realizēt jaunu pieminekļu projektus.

Nolikums nosaka Aģentūrai šādus uzdevumus:

- apsekot tās valdījumā esošos pieminekļus Rīgas pilsētas publiskajā ārtelpā un veikt to stāvokļa novērtēšanu un monitoringu;
- veikt aprūpei nepieciešamās darbības pieminekļiem un tiem piegulošajā teritorijā vai to īpašas kārtības zonā, ciktāl tas nav pretrunā ar šo Nolikumu un citiem normatīvajiem aktiem;
- veikt restaurācijas projektēšanu un restaurāciju atbilstoši Aģentūras speciālistu profesionālajai kvalifikācijai;
- saskaņot sabiedriskos pasākumus pieminekļiem piegulošajā teritorijā vai to īpašas kārtības zonā pieminekļu saglabāšanas nodrošināšanai;
- atbilstoši kompetencei iniciēt, vadīt un realizēt pašvaldības, valsts un starptautiskus projektus;
- pamatojoties uz Rīgas pilsētas izpilddirektora rīkojumu un lēmumiem par papildu finansējumu, realizēt jaunu pieminekļu projektus;

- sniegt rekomendācijas fiziskām un juridiskām personām, apsaimniekotājiem, pārvaldītājiem, īpašniekiem par viņu īpašumā vai valdījumā esošo pieminekļu saglabāšanu, izmantošanu un iesaisti sabiedriskajā aprītē;
- izveidot un uzturēt daļēji publiski pieejamu demontēto pieminekļu un to fragmentu krātuvi;
- atbilstoši kompetencei pārstāvēt Rīgas valstspilsētas pašvaldības intereses.

IV Āģentūras sniegtie pakalpojumi un to pieejamība

Āģentūra pieejamā finansējuma ietvaros pilda Rīgas valstspilsētas pašvaldības pasūtījumu pieminekļu saimniecības uzturēšanā, sistemātiski veicot pieminekļu apzināšanu, uzskaiti, pārņemšanu valdījumā, monitoringu, to saglabāšanas programmu izstrādi un saimnieciskās uzturēšanas un aprūpes, restaurācijas un projektēšanas darbus. Āģentūras pārstāvji piedalās dažādu veidu pasākumos, kas saistīti ar kultūras mantojuma saglabāšanas, izmantošanas un pētniecības problēmām, veic un piedalās sabiedriskās aktivitātēs.

Āģentūra nesniedz maksas pakalpojumus privātpersonām, jo tai nav deleģētas šādas funkcijas. Atsevišķi informācijas pieprasījumi par pieminekļiem, Rīgas Brāļu kapu un Lielo kapu apbedījumiem un citiem objektiem tiek saņemti pārāk reti, lai būtu pamats apstiprināt attiecīgus maksas pakalpojumus.

V Āģentūras darbības tehniskais nodrošinājums

Āģentūras birojs atrodas Rīgas valstspilsētas pašvaldībai piederošās telpās Gaujas ielā 19A, Rīgā. Telpu platība ir piemērota Āģentūras vajadzībām.

Āģentūrai ir nepieciešamais biroja tehniskais aprīkojums darbības nodrošināšanai: mēbeles, stacionārā un mobilā datortehnika, projektor, skenēšanas un pavairošanas tehnika.

Sabiedrisko pieminekļu apkopei nepieciešamais tehniskais aprīkojums: specializēts kravas pasažieru mikroautobuss (no 2024. gada tiks nomāts elektroauto), augstspiediena mazgāšanas iekārta ar mikroautobusā uzstādāmu 1 m³ tilpuma ūdens tvertni, kompresors, strāvas ģenerators, rokas elektroinstrumenti, mehāniskie un ķīmiskie tīrīšanas līdzekļi u. c. nepieciešamie resursi, lai sekmīgi veiktu pieminekļu sezonālo aprūpi un nelielus restaurācijas darbus.

Pieminekļu ikdienas aprūpei Āģentūras darbinieku rīcībā ir darbam nepieciešamais inventārs un tehnika. Rīgas Brāļu kapu ansamblim piegulošajā teritorijā, kas nodota Āģentūras lietojumā, iekārtots tehnikas novietošanai piemērots saimnieciskais sektors.

Pakāpeniski Varoņu ielā 13, Rīgā, tiek labiekārtota teritorija demontēto pieminekļu elementu uzglabāšanai un pieminekļu restaurācijai. Teritorijā atrodas dzīvojamais modulis – restauratoru un pieminekļu aprūpes vienības bāzes vieta, kā arī 3 konteineri; 2024. gadā tiks uzcelts angārs.

VI Aģentūras darbības stratēģijas 2020.–2022. gadam īstenošanas rezultāti un novērtējums un 2023. gada darbības rezultāti

Aģentūras valdījumā un bilancē ir 136 pieminekļi. Saskaņā ar Rīgas domes lēmumiem par pieminekļu dāvinājumu pieņemšanu Aģentūrai 2020.–2022. gadā nodoti 4 pieminekļi:

- piemiņas plāksne “Ukrainas Tautas Republikas pirmajai diplomātiskajai misijai Latvijā” (Rīgas domes 20.03.2020. lēmums Nr. 123, nodota lietošanā 07.05.2020.);
- piemiņas plāksne “Pēdas” (Rīgas domes Ārlietu pārvaldes nodošanas-pieņemšanas akts, nodota lietošanā 22.09.2020.);
- vides objekts “Daugavas enkurniekiem” (Rīgas Austrumu izpilddirekcijas nodošanas-pieņemšanas akts, nodots lietošanā 03.08.2021.);
- piemineklis Gunāram Astram (Rīgas domes 05.10.2022. lēmums Nr. RD-22-1812-lē, nodots lietošanā 13.12.2022.).

Pārskata periodā paveiktais

Līdz 2022. gada beigām Aģentūra 139 valdījumā esošo pieminekļu monitoringu, saglabāšanas programmas izstrādi un saimniecisko uzturēšanu. Pilnveidotas un papildināta esošo pieminekļu passes, kurās ietverta būtiska informācija par pieminekļiem, to iniciatoriem un autoriem – tēlniekiem, arhitektiem u. c. Veikta Aģentūras valdījumā esošo pieminekļu restaurācija un ikgadējā sezonālā apkope.

Lielo kapu teritorijā (28,6 ha) veikta brīvstāvošo pieminekļu un kapa vietu metāla elementu uzskaitē, kartografēšana, fotofiksācija un esošā stāvokļa novērtējums. Šajā teritorijā atrodas Rindu kapliču portālu siena un 29 brīvstāvošas kapliņas, 481 piemineklis, 98 kapa plāksnes un kapa vietu iezogojuma metāla elementi, no kuriem valsts aizsargājamo pieminekļu sarakstā kā atsevišķi objekti iekļauti:

- valsts nozīmes vēstures pieminekļi – 15 vienības (kapi);
- valsts nozīmes mākslas pieminekļi – 15 vienības (kapa pieminekļi);
- reģionālas nozīmes mākslas pieminekļi – 8 vienības (kapa pieminekļi).

6.1. Sabiedrisko pieminekļu nodaļas darba rezultāti

Aģentūras valdījumā un bilancē – 139 pieminekļi (t. sk. Brīvības piemineklis un memoriāli, uzstādītie vēsturiskie un jaunie pieminekļi, dekoratīvas skulptūras, vides objekti, piemiņas zīmes, piemiņas plāksnes).

Pārskata periodā paveiktais

- Izgatavots topogrāfiskais plāns, izstrādāts projekts būvkonstrukciju, ārējās elektrības, lietus kanalizācijas daļas, ārējo gāzes tīklu pārlikšanas un labiekārtojuma projekts vides objektam “1991. gada Barikāžu piemiņas zīme” un realizēts pats labiekārtošanas projekts.

- Rīgas geto un Latvijas Holokausta muzeja teritorijā uzstādīta Brēmenes pilsētas dāvinātā piemiņas zīme holokausta upuriem Rīgā.
- Veikta Andreja Upīša pieminekļa aprūpe un restaurācija.
- Atjaunota Aleksandra Puškina pieminekļa zudusī detaļa Kronvalda parkā.
- Izgatavots un uzstādīts informatīvs stends pie memoriāla “Hačkars” un uzstādīta informatīva zīme pie holokausta upuru pieminekļa.
- Labiekārtota teritorija memoriāla “Nacisma upuru piemiņas vieta Rumbulā” (koku kopšana, stādījumu un teritorijas labiekārtojuma elementu atjaunošana). Atjaunots 170 m² celiņu segums.
- Memoriāla Otrā pasaules kara upuriem Biķerniekos betona pieminekļa (pie ieejas memoriālā) remonts, zaļās zonas kopšana.
- Veikta Rīgas 700 gadu jubilejas paviljona apsekošana, sniegts saglabāšanas darbu risinājumu apraksts un izstrādāts restaurācijas projekts.
- Veikti piemiņas zīmes Fricim Brīvzemniekam atjaunošanas darbi.
- Veikta dekoratīvās skulptūras “Uz skolu” restaurācija.
- Uzsākta I bruņotā divizionā karavīru (Autotanku pulks) piemineklim piegulošās teritorijas būvprojekta izstrāde un veikta pieminekļa restaurācija.
- Veikta Torņakalna stacijas dzelzceļa vagona restaurācija.
- Veikta restaurācija piemeklīm 6. Rīgas kājnieku pulka karavīriem – pilsētas aizstāvjiem 1919. gadā Sudrabkalniņā;
- Latvijas atbrīvošanas cīņu vietas pieminekļa un informatīvā stenda restaurācija Bumbukalniņā;
- saskaņā ar politisko situāciju un Saeimas izsludināto likumu “Par padomju un nacistisko režīmu slavinošu objektu eksponēšanas aizliegumu un to demontāžu Latvijas Republikas teritorijā” demontēti 3 pieminekļi, viens memoriāls, divas piemiņas zīmes, no divu ēku fasādēm noņemti objekti ar padomju režīmu slavinošu tematiku.
- Restaurēts piemineklis pirmajiem Vispārējiem latviešu Dziesmu svētkiem Viesturdārzā (bez baseina, tā malas un strūklakas, kas ir citu iestāžu valdījumā).
- Restaurēts pieminekļa ansamblis parka dibinātājai Annai Ģertrūdei Vērmānei Vērmānes dārzā.
- Sakopta memoriālam “Nacisma upuru piemiņas vieta Rumbulā” piegulošā meža teritorija.
- Atjaunoti memoriāla “Otrā pasaules kara upuriem” Biķernieku mežā betona stabi.
- Citu pieminekļu restaurācija un piegulošo teritoriju labiekārtošanas darbi.
- Pieminekļa “Pēteris I” skulptūras vēsturisko fragmentu maiņa pret citiem pieminekļiem: “Ģenerālgubernatora marķīza Filipo Pauluči obelisks”, kas atrodas Rīgā, Vērmānes dārzā, un “Džordža Armitsteda krūšu tēls”, kas atrodas Rīgā, Strēlnieku ielā 4.
- Saskaņā ar darba plānu un pieminekļu aprūpes specifikācijām no aprīļa līdz oktobra beigām veikta pieminekļu sezonālā apkope – mehāniska tīrīšana, mazgāšana, sīku defektu novēršana, sakārtota teritorija ap pieminekļiem. Kā katru gadu, apsekoti visi Aģentūras uzskaitē esošie pieminekļi un noteikti nepieciešamie apkopes darbi, kas veicami 2023. gadā.

- Iegūta informāciju par publiskajā ārtelpā esošajiem pieminekļiem, kuri nav Rīgas valstspilsētas pašvaldības aģentūras “Rīgas pieminekļu aģentūra” valdījumā, izvērtējot to pārņemšanas lietderību.
- Papildināts Rīgas 700 gadu jubilejas paviljona Kronvalda parkā restaurācijas projekts.
- Izgatavota un uz Benjamiņu nama ārsienas uzstādīta piemiņas zīme Latvijas Tautas frontes dibināšanai.

Veikta Aģentūras valdījumā esošo pieminekļu apkope (tīrīšana, mazgāšana, sīku defektu novēršana, teritorijas ap pieminekļiem sakārtošana) saskaņā ar aprūpes plānu un pieminekļu aprūpes specifikāciju. Apsekoti pieminekļi un noteiktas to aprūpes programmas.

6.2. Rīgas Brāļu kapu un Brīvības pieminekļa uzturēšana un restaurācija

2020. gada 6. jūlijā stājās spēkā Brīvības pieminekļa un Rīgas Brāļu kapu likums, ar kuru Ministru kabinets nosaka Brīvības pieminekļa un Rīgas Brāļu kapu apsaimniekotāju līdz 2020. gada 31. decembrim. Noteiktais apsaimniekotājs pēc šī termiņa 4 mēnešu laikā izstrādā un iesniedz Ministru kabinetam apstiprināšanai Apsaimniekošanas programmu, kuru apstiprina līdz 2021. gada 31. jūlijam.

Ministru kabinets 2021. gada 21. decembrī par apsaimniekotāju apstiprināja Aģentūru.

Atbilstoši 2020.–2022. gada budžetā piešķirtajam finansējumam un izstrādātajai apsaimniekošanas programmai tika veikti ikdienas aprūpes un uzturēšanas darbi.

- Pavasarī vainagotas 200 Holandes liepas un sakopti 51 ozoli, 32 Rietumu tūjām veidotas formas, likvidēti 15 sausi bērzi. Apgriezti klinteņu, vēreņu un liepu dzīvžogi (3500 m), uzturēti zālieni, apstādījumi un puķu dobes.
- Piemiņas telpai (II depozitārijam) “Svešumā kritušajam latviešu karavīram” veikts jumta remonts, salabota elektroinstalācija un IV depozitārijam “IN MEMORIUM 1915–1920 kritušajiem karavīriem” veikts jumta remonts.
- Turpināti Rīgas Brāļu kapu memoriālā ansambļa centrālā kapu lauka iekšējo sienu restaurācijas darbi. Nostiprināts kodolmūris sienas fragmentam pret kapu lauka D sektoru. Rekonstruētas piegulošo uzejas kāpņu nesošās konstrukcijas. Salīmētas bojātās šūnakmens apšuvuma plātnes, injicētas plaisas. Veikta 218 m² mūra šūnakmens apšuvuma tīrīšana, atsāļošana un restaurācija (pieveidošana, neregulāru formu piekalšana, protezēšana, šuvju iestrāde, tonēšana un retuša). Šūnakmens apšuvums apstrādāts ar biocīdu. Uzklāts jauns mūra nasegums.
- Sadarbībā ar nodibinājumu “Brīvības pieminekļa izgaismošanas fonds” realizēts projekts “Brīvības pieminekļa izgaismošana”: uzstādīti jauni apgaismojuma balsti ar jaudīgiem apgaismes ķermeņiem, kas izgaismo Brīvības tēlu, zvaigznes un obelisku. Valsts svētkos radīta iespēja pieminekli īpaši izgaismot.
- Veikta Rīgas Brāļu kapu videonovērošanas sistēmas un teritorijas ūdens apgādes inženiertīklu sistēmas atjaunošanas projekta izstrāde.
- Veikts četru Rīgas Brāļu kapu depozitāriju kosmētiskais un elektroinstalāciju remonts.

- Veikta divu Lāčplēša Kara ordeņa kavalieru pārapbedīšana Rīgas Brāļu kapu centrālajā kapu laukā un Veco strēlnieku sektorā.
- Veikti Rīgas Brāļu kapu memoriālā ansambļa Varoņu terases kubu masīvu restaurācijas darbi – vispārēja virsmu tīrīšana, šūnakmens pieveidošana, plaisu injicēšana, mākslīgo daļu retuša, kodolmūra attīrīšana, horizontālās virsmas izolācija, metāla enkuru apstrāde. Līdzīgi restaurēts arī perimetrālās sienas fragments gar Aizsaules ielu, kurā jaunu noseguma bloku izgatavošanā izmantots Igaunijas dolomīts ar atbilstoši fakturētu virsmu.
- Apsaimniekotājs koordinē visu sabiedrisko pasākumu norišu grafiku pie Brīvības pieminekļa un aizsardzības zonā, kā arī organizē un vada Goda telpas apmeklējumus un Goda grāmatas parakstīšanu.
- Ik dienu tiek veikti uzkopšanas darbi 5 m rādiusā ap pieminekli, regulāri tiek tīrītas augšējās un apakšējās terases virsmas, kā arī nodrošināta uzraudzība pasākumu laikā.
- Pēc pasākumiem tiek sakārtoti ziedi uz pieminekļa priekšējās terases, augšējās terases granīta apmales tiek tīrītas divas reizes mēnesī un pēc vajadzības.
- Tiek koptas un uzturētas kārtībā Brīvības pieminekļa iekštelpas, kā arī obeliska iekšpuse (stiklu tīrīšana, ekspozīcijas kopšana, kondensāta savākšana). Regulāri tiek fiksēti Brīvības pieminekļa iekštelpās uzstādīto mēraparātu rādījumi, novērsti konstatētie bojājumi, veikti sīki remontdarbi.
- Koptas un uzturētas pieminekļa dekoratīvās norobežojošās ziedu vāzes.
- Uzsākta ziedu tvertņu skiču izveide un iegādāts Somijas pelēkais granīts pieminekļa laukuma norobežošanai no Raiņa bulvāra satiksmes.
- Veikta pieminekļa preventīvā apkope līdz obeliska daļai, šuvju atjaunošana, pakāpienu enkurošana un nostiprināšana.
- Veikts iekštelpu elektroinstalācijas remonts.
- Veikta pieminekļa kopējā preventīvā apkope.
- Izstrādāts ūdens apgādes inženiertīklu sistēmas atjaunošanas projekts.
- Īstenota teritorijas ārējās ūdens apgādes sistēmas renovācijas 1. kārtā.
- Veco strēlnieku, Brīvības cīnītāju, Lāčplēša Kara ordeņa kavalieru un citu personu (atbilstoši Rīgas Brāļu kapu statusam) pārapbedīšanas procedūras nodrošināšana – 2023. gadā šāds pakalpojums netika veikts.
- Uzsākta centrālā kapu lauka grantēto celiņu renovācijas 1. kārtā.
- Īstenota Varoņu terases atbalsta sienas un ziedu altāra preventīvās restaurācijas 2. kārtā.
- Iegādāta teritorijas videonovērošanas sistēmas tehnika.
- Atjaunoti koka soliņi (92 gab.).
- Veikta Holandes liepu vainagošana (125 gab.), dzīvžoga apgriešana (3500 m), nokaltušo koku likvidēšana un celmu izzāģēšana (8 gab.).
- Sezonas laikā veikti zaļās zonas uzturēšanas un atjaunošanas darbi – koku vainagošana, krūmu griešana, veidošana, veco krūmu aizvietošana ar jauniem Veco strēlnieku sektorā, zāliena kopšana, sēšana, mēslošana.
- Noslēgusies pētniecība par Latvijas nacionālajiem partizāniem, kuri krituši 1941. gada jūlijā un apglabāti Rīgas Brāļu kapos.

Regulārie ikdienas darbi:

- Brīvības piemineklim piegulošās teritorijas un iekštelpu sakopšanas darbi un puķu kārtošana pie pieminekļa;
- 100 bojāto kapa plākšņu nomaiņa, regulāra kapa plākšņu lokāla tīrīšana;
- tehnisko elementu lokāla atjaunošana (šuvojums, nasegumi);
- ikdienas aprūpe un uzturēšana;
- zālienu, puķu dobjū, apstādījumu kopšana un atjaunošana.
- ansambla vēsturiskās ainavas arhitektūras saglabāšana;
- pamatojoties uz privātpersonu sniegto informāciju par Rīgas Brāļu kapos apbedītajām personām, tiek papildināta vai precizēta informācija uz kapa plāksnēm;
- regulāri tiek papildināts ziedotāju saraksts depozitārijā “Godam un pateicībai”;
- veikta bezmaksas sabiedriskās tualetes uzturēšana un iekštelpu kosmētiskais remonts.

6.3. Lielajos kapos paveiktie darbi

Lielo kapu teritorijā Aģentūras uzskaitē ir 420 brīvstāvošie pieminekļi, 100 kapu norobežojuma metāla elementi, 96 kapa plāksnes, 29 kapličas un Rindu kapliču portāla siena.

Pārskata periodā paveiktais

- Turpināts darbs pie kapa pieminekļu avārijas stāvokļa (sagāzti vai nogāzti) likvidēšanas. Izveidotas pamatnes, savienoti pieminekļu elementi J. Sleimaņa, Grunovska, P. H. Silling, A. Klok, Janelsiša ģimenes kapu pieminekļiem, salabotas trīs uzejas kāpnes.
- Pēc dzimtas pārstāves iniciatīvas restaurēts Gaudereru ģimenes kapa piemineklis, restaurācijas izmaksas daļēji segtas no Evas Gaudererres (Vācija) ziedojuma.
- Restaurēts valsts aizsargājamais mākslas piemineklis (valsts aizsardzības Nr. 7299), Rīgas pilsētas galvas (1919) J. J. Erharda ģimenes kapa piemineklis.
- 12.10.2020. noslēgts finansēšanas līgums ar Nacionālā kultūras mantojuma pārvaldi par mērķfinansējumu no valsts budžeta kultūras pieminekļu aizsardzībai – nozīmīgu personu (kultūras dižgaru kapa vietu) piemiņas vietu preventīvajai konservācijai un restaurācijai. Lai saglabātu pieminekļu esošo stāvokli, minētā līguma ietvaros veikta arhitektu J. D. Felsko un K. J. Felsko kapa, arhitekta R. Šmelinga kapa, mākslinieka un etnogrāfa J. K. Broces kapa, rātskunga A. G. Zengbuša kapa, būvuzņēmēja un mecēnāta K. Morberga kapa un K. Dinsberga kapa pieminekļa virsmu tīrīšana, pamatu nostiprināšana, plaisu aizpildīšana un metāla daļu virsmu apstrāde.
- Popularizējot pieminekļu restaurācijas aktualitātes, sagatavots videomateriāls “Restaurētie pieminekļi Lielajos kapos”.
- Veikti pieminekļu uzmērījumi, sagatavoti rasējumi, apkopoti vēsturiskie materiāli un izstrādāta restaurācijas programma Vērmaņu dzimtas kapavietas rekonstrukcijai.
- Restaurēts kultūras darbinieku piemiņas akmens un nezināma apbedījuma piemineklis – piramīda, sakārtota K. Bētiņa kapavieta.

- Norobežota brūkošu kapu teritorija aiz Rindu kapliču portāla sienas, atjaunotas uzejas kāpnes, nostiprināta N. Pihlava dzimtas kapličas fasāde. Lai nepazustu brūkošie dekoratīvie elementi, tie noņemti un novietoti kapličā līdz restaurācijai.
- Pēc dzimtas pārstāves iniciatīvas restaurēts Graudiņu dzimtas kapa piemineklis; restaurācijas izmaksas daļēji segtas no radnieku ziedojuma.
- K. Hūna kapličas frontonā iestrādāta kapu teritorijā atrastā oriģinālā granīta uzrakstu plāksne.
- Uzsākta metāla kaluma baldahīna restaurācija.
- Vērmaņu dzimtas pieminekļu esošās daļas sagatavotas konservācijai un restaurācijai (I, II un III kārtā).
- Pabeigta Vērmaņu dzimtas (K. H. Vērmaņa, J. K. Vērmaņa un A. Ģ. Vērmanes) kapa vietā esošo pieminekļu oriģinālo daļu restaurācija.
- Pabeigta kapa vietas metāla baldahīna restaurācija, un tas novietots no kokiem drošākā vietā Lielo kapu teritorijā.
- Sakārtoti, preventīvi restaurēti un restaurēti dažādi kapa pieminekļi, tostarp Elzas Žiglevicas un Fridriha Veinberga pieminekļi.
- Īstenota zemē iegrimušo kapa plāksņu izcelšana, pamatņu izbūve un preventīvā restaurācija.
- Veikta iebrukušu kapa vietu noseģšana ar plāksnēm.
- Izsludināts metu konkurss Lielo kapu koncepcijas īstenošanai.
- Ar pasākumiem un izstādēm atzīmēta Lielo kapu 250 gadu pastāvēšana.

Regulārie ikdienas darbi:

- darbs arhīvos (arhīva dokumentu, apbedīto personu lietu izpēte) un pie metu konkursa sagatavošanas;
- kapliču un pieminekļu restaurācijas projektu izstrāde, jumtu tīrīšana no bioloģiskā apauguma un dubļiem un ikgadējie pieminekļu sakopšanas un restaurācijas darbi, t. sk. atsevišķu pieminekļu restaurācija, sakārtošana, aprūpe (ap 10 vienībām gadā);
- kapa plāksņu ekspozīcijas sakārtošanas II posms (40 vienības);
- informatīvo stendu tīrīšana un atjaunošana u. c.

Veikta vēstures avotu un literatūras bāzes apzināšana dažādās kultūratmiņas institūcijās, piemēram, muzejos, bibliotēkās, arhīvos u. c., veidojot pamatinformācijas bāzi tālākajiem zinātniskajiem pētījumiem par Lielo kapu attīstību un tajos apglabāto personu biogrāfijām. Turpinājies darbs pie kapa pieminekļu avārijas stāvokļa (sagāztu vai nogāztu) likvidēšanas un zemē iegrimušo kapa plāksņu pamatņu izbūves. Pēc aprūpes darbu plāna pļauta zāle iežogotajās kapa vietās un tīrīti informatīvie stendi.

6.4. Citi īstenotie projekti

- Koordinēti valsts svētku pasākumi pie Brīvības pieminekļa un Rīgas Brāļu kapos.
- Viļņā (Lietuva) eksponēta fotoizstāde “Brīvības piemineklis – veltījums Latvijai”, izveidota digitālās fotoizstādes “Brīvības piemineklis – veltījums Latvijai” videoversija lietuviešu un angļu valodā.

- Sniegtas intervijas plašsaziņas līdzekļos par aktuāliem Aģentūras darba jautājumiem (t. sk. radio, interneta portālos, laikrakstos un žurnālos).
- Sarīkota starptautiska konference “Pilsētas kultūrvēsturiskā mantojuma pārvaldība. Pašvaldību pieredzes” ar referentiem no Tallinas, Oslo, Viļņas, Sanktpēterburgas un Cēsīm. Piecas stundas garās konferences ieraksts skatāms: <https://www.facebook.com/rigaheritage/videos/4952792884771892>.
- Dalība Eiropas kultūras mantojuma dienās 2021. gadā no 17. līdz 19. septembrim. Sarīkoti vēsturiski lasījumi, dzejas un muzikāli priekšnesumi pie vides objekta “Omnibuss” un pieminēkļa I bruņotā divizona karavīriem (Autotanku pulks). Torņakalna memoriālā demonstrēta režisores Dz. Gekas dokumentālā filma “1941. gada 14. jūnijs. Kāpēc?”.
- 2022. gadā no Tieslietu ministrijas pārņemts pieminēklis G. Atram. Sadarbībā ar apkaimju centriem apzināti objekti, kas tiks pārņemti 2023. gadā.
- 2022. gadā, sadarbojoties ar valsts un pašvaldību institūcijām, tika veikta padomju režīmu slavinošo pieminēkļu demontāža, kā arī maksimāli nodrošināti pasākumi pie pieminēkļiem Ukrainas atbalstam.
- Organizēti patriotismu veicinoši pasākumi pie pieminēkļiem, tai skaitā pie Brīvības pieminēkļa un pieminēkļa Sudrabkalniņā 6. Rīgas kājnieku pulka karavīriem – pilsētas aizstāvjiem 1919. gadā.
- Atjaunots informatīvais stends Latvijas atbrīvošanas cīņu vietā Bumbukalniņā.
- Atzīmējot Lielo kapu dibināšanu, no 7. līdz 10. septembrim realizēta gaismas instalācija un mūzikas ceļojums “Lielajiem kapiem 250: *sedemminut* X BALSIS”, kas iekļauta arī mūsdienu mākslas foruma “Baltā nakts 2023” un Eiropas kultūras mantojuma dienu 2023 programmā.
- 31. oktobrī rīkots gadskārtējais lāpu gājiens no restaurētā Autotanka pulka pieminēkļa līdz pieminēklim 6. Rīgas kājnieku pulka karavīriem – pilsētas aizstāvjiem 1919. gadā Sudrabkalniņā. Noslēguma pasākumā, atzīmējot Sudrabkalniņa pieminēkļa atklāšanas 86. gadadienu, piedalījās Saeimas priekšsēdētāja un Nacionālo bruņoto spēku orķestris.
- Sniegtas intervijas plašsaziņas līdzekļos (t. sk. radio, interneta portālos, laikrakstos un žurnālos) par aktuāliem Aģentūras darba jautājumiem.
- Organizētas Nacionālo bruņoto spēku karavīru talkas Rīgas Brāļu kapos.
- Nodrošināti Brīvības pieminēkļa Goda telpas apmeklējumi un ekskursijas Rīgas Brāļu kapos.

Aģentūras pārstāvji ik gadu piedalījušies dažādos pasākumos par kultūras mantojuma saglabāšanas, izmantošanas un tā pētniecības problēmām Latvijā (Eiropas kultūras mantojuma dienas u. c.) un ārzemēs (Igaunijā, Lietuvā, Krievijā, Somijā, Polijā, Zviedrijā, Apvienotajā Karalistē, Vācijā, Francijā, Beļģijā u. c.).

Pieminēkļu integrācijas veicināšanai pilsētvidē un sabiedriskajā apritē Aģentūra sadarbojas ar Rīgas valstspilsētas pašvaldības institūcijām, Kultūras ministriju, Aizsardzības ministriju, Nacionālā kultūras mantojuma pārvaldi, izglītības iestādēm (Latvijas Nacionālo aizsardzības akadēmiju, Rīgas Tehnisko universitāti, Rīgas Celtniecības koledžu, Rīgas 33. vidusskolu, Rīgas Anniņmuižas vidusskolu u. c.), nevalstiskajām organizācijām, Nacionālo bruņoto spēku struktūrām u. c. Pārskata periodā aktualizēta sadarbība ar Rīgas skolām. Patriotiskās audzināšanas nolūkos skolēni uzkopj piemiņas vietas, kas saistītas ar Latvijas valsts tapšanu un Brīvības cīņām, piemēram, Latvijas neatkarības cīņu vietā Bumbukalniņā Bolderājā, pieminēkli

6. Rīgas kājnieku pulka karavīriem – pilsētas aizstāvjiem 1919. gadā Sudrabkalniņā, Rīgas Brāļu kapos u. c.

Kopumā Stratēģijā 2020.–2022. gadam ieplānotie darbi un mērķi un 2023. gadam izvirzītie mērķi un uzdevumi īstenoti sekmīgi. Detalizēta darbības rezultātu izpildes analīze, identificējot kavējošos un veicinošos faktorus, ietverta 2020., 2021., 2022 un 2023. gada publiskajos pārskatos, kas kalpo par pamatu šīs stratēģijas izstrādei, nodrošinot plānoto mērķu, rezultātu un rezultatīvo rādītāju pēctecību.

VII Aģentūras finansēšanas avoti, izlietošanas principi un ieņēmumu izlietojums

Aģentūras finanšu līdzekļus veido:

- Rīgas valstspilsētas pašvaldības budžeta dotācija;
- Rīgas valstspilsētas pašvaldības investīciju programma;
- valsts budžeta mērķdotācijas;
- citi pašu ieņēmumi;
- novēlējumi, ziedojumi un dāvinājumi.

Aģentūras budžetu pēc funkciju nodrošināšanas var iedalīt divās izdevumu daļās: Aģentūras saimnieciskās uzturēšanas un pieminekļu restaurācijas un aprūpes izdevumos. Budžeta līdzekļu izlietojumu koordinē un vada administrācija un nozaru speciālisti.

Ikgadējais finansējuma apmērs Rīgas sabiedrisko pieminekļu aprūpei vai restaurācijai ir atkarīgs no kopējās Rīgas valstspilsētas pašvaldības dotācijas. Pieminekļu sakopšanas tiek finansēta pēc iepriekš apstiprināta darba plāna esošā finansējuma ietvaros, vienlaikus arī operatīvi reaģējot uz situācijas izmaiņām, piemēram, ja kļuvis pieejams iepriekš neplānots finansējums – ziedojums vai novēlējums vai steidzami jāveic kāda kritiskā tehniskā stāvoklī esoša objekta konservācija vai restaurācija, lai glābtu to no tālākas bojāejas, kā arī atbalstīti projektu konkursos iesniegtie pieteikumi.

Sākot ar 2022. gadu, valsts ir uzņēmusies pilnībā finansēt Brīvības pieminekļa un Rīgas Brāļu kapu uzturēšanu un atjaunošanu, ļaujot Rīgas valstspilsētas pašvaldībai, ja tā vēlas, piedalīties finansēšanā. LR Kultūras ministrijas daļējais finansējums paredzēts dažādu kultūras pieminekļu restaurācijai.

Aģentūrai atvērts ziedojumu konts, kurā fiziskas un juridiskas personas pēc savas iniciatīvas var pārskaitīt līdzekļus nacionālo simbolu saglabāšanai un atjaunošanai. Papildus norisinās darbs ar juridiskām personām konkrētu restaurācijas, aprūpes, labiekārtošanas u. c. projektu atbalstam Rīgas Brāļu kapos, Lielajos kapos u. c. sabiedriskajos pieminekļos.

Pateicībā par ziedotāju atbalstu Rīgas Brāļu kapu depozitārijā “Godam un pateicībai” veikti pieci jauni ziedotāju vārdu gravējumi ziedotāju goda plāksnēs.

VIII Aģentūras attīstības prioritātes

8.1. Attīstības vīzija un vispārējie mērķi

- **Vīzija**

Rīgas pieminekļi un memoriāli – pievilcīgi, interesanti un daudzveidīgi apskates un izziņas objekti. Rīgas pilsētvide ir kvalitatīva un estētiski pievilcīga, tā piedāvā kultūras vērtības, to vidū pieminekļus, vides skulptūras, memoriālus un vēsturiskās kapsētas.

Pilsētvides attīstība iespējama, sabalansējot kultūrvēsturiskā mantojuma un pilsētai raksturīgās ainavas saglabāšanu un laikmetīgu iezīmju ieviešanu.

- **Misija**

Veicināt pieminekļu nozares sakārtošanu un attīstību pilsētvīdē, kas ir bagāta ar kultūrvēsturisko mantojumu un multikulturālām tradīcijām, tādējādi veicinot pilsētas pozitīvā tēla kopējo attīstību.

- **Mērķis**

Dzīves kvalitāti veicinoša pilsētvide, kvalitatīva un mūsdienīga Rīgas pieminekļu uzturēšana, regulāra atjaunošana un popularizēšana.

8.2. Rīgas pieminekļu saimniecības attīstības pamatprincipi

- **Ilgtermiņa attīstība**

Pieminekļu un kultūras mantojuma saglabāšana ir nepārtrauktā attīstībā, nodrošinot rīdziniekiem, Latvijas iedzīvotājiem un ārvalstu tūristiem estētisku un kvalitatīvu pilsētas kultūrvidi.

- **Pieminekļi kā tūrisma objekts**

Rīgai ir liels tūrisma attīstības potenciāls, jo šeit koncentrējas un turpina attīstīties daudzveidīgas tūrisma nozares. Pieminekļi ir kultūras resurss, kas papildina Rīgas tūrisma piedāvājumu un ir neatņemama tā sastāvdaļa.

- **Informācijas pieejamība**

Ikvienam interesentam ir viegli pieejama informācija par Rīgas pieminekļiem, to vēsturi, autoriem, atrašanās vietu u. c. Aģentūras tīmekļvietnēs www.rigaspieminekli.lv un www.rigasbraluapi.lv informācija pastāvīgi tiek aktualizēta un papildināta. Papildus pie pieminekļiem uzstādītas informatīvās zīmes un stendi, kā arī sagatavoti bukleti par Aģentūras pārziņā esošajiem objektiem, tie tiek izplatīti tūrisma informācijas punktos.

- **Pievilcīga tēla veidošana un uzturēšana**

Aģentūrā notiek mērķtiecīgs darbs, lai palielinātu pieminekļu nozīmi Rīgas tēla veidošanā, kā arī aktualizētu Rīgas pieminekļu un to aprūpes kvalitātes uzlabošanu.

- **Sadarbība un pašiniciatīva**

Pašvaldības, valsts, nevalstiskā sektora un privāto uzņēmumu kopīgie projekti tiek izstrādāti un realizēti, lai veicinātu ilgtermiņīgu kultūras mantojuma saglabāšanas attīstību un stabilitāti.

- **Modernizācija**

Pieminekļu ikdienas aprūpē un restaurācijā tiek pielietotas jaunākās tehnoloģijas.

▪ **Vides pieejamība**

Pieminekļi un memoriāli, to piegulošās teritorijas iespēju robežās ir pieejamas cilvēkiem ar kustību traucējumiem.

8.3. Rīcības virzieni mērķu un plānoto rezultātu sasniegšanai, sniedzamo pakalpojumu attīstība un ieviešana

8.3.1. Rīgas pilsētas pieminekļu kā atpazīstamu tūrisma objektu pozicionēšana:

- analizēt sabiedrības intereses un prognozēt tendences;
- apgūt ārzemju speciālistu pieredzi pieminekļu aprūpē, uzturēšanā un restaurācijā, iepazīstot vēsturiskās iestādes un pieredzi Brēmenē, Tallinā, Viļņā, Stokholmā, Briselē, Atēnās, Pori u. c.

8.3.2. Rīgas pieminekļi – pievilcīga un atpazīstama pilsētas tēla veidošanas elements:

- Rīgas pieminekļu (kā produkta) virzība tirgū:
 - nodrošināt kvalitatīvas informācijas pieejamību par pieminekļiem;
 - pozicionēt Rīgas pieminekļus kā pilsētas ainavas neatņemamu sastāvdaļu;
 - veicināt ārpus pilsētas centra uzstādīto pieminekļu popularizēšanu, to iekļaušanu tūrisma informatīvajos materiālos un citos apskates objektu sarakstos;
 - visos objektos maksimāli nodrošināt vides pieejamību cilvēkiem ar kustību traucējumiem;
 - organizēt informatīvus kultūras pasākumus par pieminekļiem;
- popularizēt Rīgas pieminekļus starptautiskos pasākumos.

8.3.3. Rīgas publiskajā ārtelpā esošajiem un jauniem pieminekļiem labvēlīgu apstākļu veicināšana:

- veicināt darbības attīstību, kas vērsta uz vietējās kultūras, nacionālās identitātes nostiprināšanu;
- uzraudzīt valdījumā esošo pieminekļu un to fragmentu saglabāšanu, restaurēšanu un uzturēšanu;
- aktivizēt vietējo un ārvalstu investīciju un fondu piesaisti, lai nodrošinātu ātrāku Rīgas pieminekļu tehniskā un estētiskā stāvokļa uzlabošanu;
- veicināt semināru un konferenču vai citu veidu izglītojošu un pieredzes apmaiņas pasākumu organizēšanu par aktuāliem kultūras mantojuma saglabāšanas jautājumiem;
- īstenot kopīgus pasākumus ar valsts un nevalstiskajām organizācijām, komercsabiedrībām un individuālajiem uzņēmējiem;
- iesaistīt kultūras mantojuma saglabāšanas profesionāļus un sabiedrības pārstāvjus Aģentūras aktuālo un diskutablo jautājumu apspriešanā un risināšanā;
- veidot aktīvu, konstruktīvu un lietišķu sadarbību starp valsts, nevalstisko un pašvaldību sektoru.

8.3.4. Kvalitatīvas infrastruktūras izveidošana, pieejamības un atklātības veicināšana:

- vienotas pilsētas pieminekļu informatīvās datu bāzes uzturēšana un aktualizēšana;

- pieejamas vides informācijas izveide un vienotu informācijas zīmju uzstādīšana.

8.4. 2024.–2026. gadā plānotie darbi un projekti

8.4.1. Pieminekļu nodaļas darba plāns:

- Rīgas 700 gadu jubilejas izstādes paviljona restaurācija;
- Raiņa pieminekļa Esplanādē rekonstrukcija;
- memoriālam “Nacisma upuru piemiņas vieta Rumbulā” piegulošās meža teritorijas sakopšana;
- memoriāla Otrā pasaules kara upuriem Biķernieku mežā kāpņu atjaunošana;
- ķīniešu klasiskā stila paviljona restaurācija;
- Jorģa Zemitāna un Oskara Kalpaka pieminekļu restaurācija;
- pieminekļa “Gaisa spēku palīgiem” apkārtnes labiekārtošanas saskaņošana un veikšana;
- piemiņas zīmju-akmeņu 1991. gada janvāra notikumiem vietu labiekārtošana;
- Torņakalna memoriāla pārveidošanas projekta izstrāde un tā realizācija sadarbībā ar projekta “Rail Baltica” īstenotājiem;
- pieminekļa 1. bruņotajam divizionam (Autotanku pulks) teritorijas labiekārtojuma projekta izstrāde;
- citu pieminekļu restaurācija un piegulošo teritoriju labiekārtošanas darbi;
- ikgadēja pieminekļu apkopšanu un restaurācija; valdījumā esošo pieminekļu stāvokļa apsekošana, pieminekļu stihisko bojājumu novēršana, plānveida tīrīšana;
- piemiņas zīmes rakstniekam Anšlavam Eglītim izgatavošana un uzstādīšana uz nama ārsienas Kr. Valdemāra ielā 23;
- informācijas apkopošana par publiskajā ārtelpā esošajiem pieminekļiem, kuri nav Aģentūras valdījumā, to pārņemšanas lietderības izvērtēšana, izvēlētos pieminekļus pārņemot valdījumā;
- jaunu pieminekļu projektu realizācija, pamatojoties uz Rīgas pilsētas izpilddirektora rīkojumu un lēmumiem par papildu finansējumu.

8.4.2. Brīvības pieminekļa un Rīgas Brāļu kapu nodaļas darba plāns

Sagatavot Brīvības pieminekļa un Rīgas Brāļu kapu apsaimniekošanas plānu 2026.–2028. gadam un pēc vajadzības aktualizēt Brīvības pieminekļa un Rīgas Brāļu kapu apsaimniekošanas plānu 2022.–2025. gadam un papildināt to ar darbiem 2026. gadā. Saskaņot plānu ar Brīvības pieminekļa un Rīgas Brāļu kapu padomi.

Brīvības pieminekļi:

- dekoratīvo ielu norobežojošo ziedu tvertņu (6 vienības) izveide;
- iekštelpu renovācijas projekta izstrāde un realizācija;

- Brīvības pieminekļa pilna aprūpe un restaurācija (ieskaitot Brīvības tēlu un zvaigznes),
- preventīvā apkope.

Rīgas Brāļu kapi:

- videonovērošanas sistēmas uzstādīšana un pievienošana Rīgas valstspilsētas pašvaldības policijas tīklam;
- iekšējo ūdensvadu renovācijas un jauna ūdensapgādes atzara izbūves projekta atlikšo kārtu izpildīšana;
- Varoņu terases un centrālā kapu lauka perimetrālo ceļu rekonstrukcija (sešas kārtas);
- stikla krusta zem Mātes Latvijas tēla atjaunošana;
- centrālā kapu lauka A sektora apmaļu restaurācija;
- skulptūru grupas “Māte Latvija ar kritušajiem dēliem” priekšlaukuma apmaļu restaurācija;
- Rīgas Brāļu kapu centrālo vārtu gala fasāžu restaurācija;
- informatīvo zīmju izveide un uzstādīšana;
- Rīgas Brāļu kapu preventīvā restaurācija (optimālas kondīcijas uzturēšana);
- regulāra aprūpe:
 - kapa plāksņu regulāra aprūpe (tīrīšana, nomaiņa);
 - skulptūru un dekoratīvo elementu regulāra aprūpe (tīrīšana, lokāla pieveidošana un aizsargpārklāšana);
 - šūnakmens masīvu un elementu lokāla regulāra aprūpe (tīrīšana, lokāla pieveidošana un šuvošana);
- Veco strēlnieku, Brīvības cīnītāju, Lāčplēša Kara ordeņa kavalieru un citu personu (atbilstoši Rīgas Brāļu kapu statusam) pārapbedīšanas procedūras nodrošināšana;
- sezonas laikā veikti zaļās zonas uzturēšanas un atjaunošanas darbi – koku vainagošana, krūmu griešana, veidošana, veco krūmu aizvietošana ar jauniem Veco strēlnieku sektorā, zāliena kopšana, sēšana, mēslošana;
- pētniecības turpināšana par Rīgas Brāļu kapu apbedījumiem.

8.4.3. Lielajos kapos plānotie darbi

Plānojamā periodā kā viens no galvenajiem darbu virzieniem paredzēta pakāpeniska sagāzto un degradēto pieminekļu avārijas stāvokļa likvidācija saskaņā ar izstrādāto darbu metodiku (40 pieminekļi). Darbu prioritāro secību izvērtē katras restaurācijas sezonas sākumā, apsekojot objektus pēc ziemas perioda un ņemot vērā aktuālos atzīmējamus vai pieminamos vēstures notikumus (darbu apjomi ir atkarīgi no pieejamā finansējuma).

Aģentūras atbildībā ir Lielo kapu kultūrvēsturiskie objekti, t. i., kapa pieminekļi,

kapi, kapličas, sētiņas un līdzīgi objekti. SIA “Rīgas meži” apsaimnieko teritorijas zaļo zonu, un paredzēts, ka Rīgas valstspilsētas pašvaldības Pilsētas attīstības departaments vadīs Aģentūras rīkotā starptautiskā metu konkursa “Memoriāla “Lielie kapi” vērtību saglabāšana un vietas attīstība” nākamās soļus – būvprojekta sagatavošanu un tā realizāciju.

Paredzētie darbi:

- starptautiskajā metu konkursā “Memoriāla “Lielie kapi” vērtību saglabāšana un vietas attīstība” iesniegto metu vērtēšana un turpmākā darba organizēšanas nodošana Rīgas valstspilsētas pašvaldības Pilsētas attīstības departamentam;
- H. Ā. Krēgera kapličas restaurācija;
- informatīvo stendu remonts un atjaunošana;
- dažādu kapa pieminekļu sakārtošana, preventīvā restaurācija un restaurācija;
- zemē iegrimušu kapa plāksņu izcelšanas, pamatņu izbūves un preventīvās restaurācijas turpināšana;
- teritorijā radušos zemes iegruvumu arheoloģiskā izpēte;
- iebrukušu kapa vietu noseģšana ar plāksnēm;
- kapa pieminekļu un kapliču inventarizācija;
- Lielo kapu pieminekļu uzskaites datu bāzes – kartotēkas aktualizēšana;
- Lielajos kapos apbedīto personu datu bāzes pilnveides turpināšana;
- pētījumu turpināšana par Lielajos kapos apbedītajām personām un to pieminekļiem, ieskaitot apbedījumu kapličas;
- pētījumu turpināšana par Lielo kapu attīstības procesu un zaudēto pieminekļu likteni;
- kapa plāksņu apsekošana, kartēšana un uzskaites kartīšu sastādīšana;
- neatliekamie aprūpes, restaurācijas un uzturēšanas darbi;
- ilgtermiņa aprūpes, restaurācijas un uzturēšanas darbi;
- pieminekļu ikdienas uzturēšanas darbi.

8.4.4. Akmens materiālu novietne Varoņu iela 13, Rīgā

Restaurācijas centra Varoņu ielā 13, Rīgā, attīstīšana un pilnveidošana. Teritorijas labiekārtošana, attīstot infrastruktūru un paplašināt tehnisko kapacitāti.

8.5. Pieminekļu popularizēšanas pasākumu rīkošana

- Dalība Eiropas Kultūras mantojuma dienās;
- patriotismu veicinošu pasākumu rīkošana, atbalsts pasākumu norisē pie Brīvības pieminekļa, Rīgas Brāļu kapos, pie pieminekļa pulkvedim O. Kalpakam un citiem pieminekļiem;
- turpinot iedibināto tradīciju, lāpu gājiena organizēšana no Autotanka pulka pieminekļa līdz piemineklim 6. Rīgas kājnieku pulka karavīriem – pilsētas

aizstāvjiem 1919. gadā Sudrabkalniņā – ar noslēdzošu pasākumu “patriotu mēneša” ievadā – 31. oktobra vakarā;

- dažādu tematisku pasākumu rīkošana pie valdījumā esošajiem pieminekļiem;
- Aģentūras pārraudzībā esošo tiešsaistes vietņu sakārtošana, atjaunošana un modernizēšana;
- esošo sabiedrisko pieminekļu datu bāzes aktualizēšana un interaktīvās elektroniskās pieminekļu datu bāzes pilnveide;
- konferenču un semināru organizēšana par pieminekļiem un kultūras mantojuma saglabāšanu.

8.6. Sadarbības veicināšana

- Sadarbības veicināšana ar Rīgas valstspilsētas pašvaldības un valsts institūcijām, kā arī ar nevalstiskajām organizācijām un privāto sektoru;
- sadarbības uzlabošana un regulāra informācijas apmaiņa, darbības koordinācija;
- starptautiskās sadarbības paplašināšana pieminekļu aprūpē un restaurācijā, veidot starptautisku sadarbības tīklu un pieredzes apmaiņu ar citām Eiropas pilsētām un Rīgas sadraudzības pilsētām.

IX Stratēģijas aktualizēšanas un īstenošanas novērtēšanas kārtība

- Ikgadējs stratēģijas izvērtējums, gatavojot ikgadējo publisko pārskatu, kā arī aktualizējot darbības plānu;
- trīs gadu budžeta programmas izveide;
- budžeta programmas un to sasniedzamo rādītāju 3 gadiem (2024.–2026. gadam) definēšana;
- Rīgas attīstības programmas 2022.–2027. gadam (AP2027) Rīcības plāna un Investīciju plāna 2024.–2026. gadam aktualizācija;

- Rīcības plāna un Investīciju plānā ietverto projektu aktualizācijas nodrošināšana atbilstoši Rīgas valstspilsētas pašvaldības Pilsētas attīstības departamenta pieprasījumam.

Stratēģijas plānoto rezultātu izpildi novērtēt ne retāk kā reizi trīs gados pēc stratēģijas plānošanas cikla beigām.

Stratēģijas īstenošanas izvērtēšanā iekļaut šādu informāciju:

- vai sasniegtais atbilst izvirzītajiem mērķiem;
- darbības rezultāti, izpildes analīze, identificējot kavējošos un veicinošos faktorus, kā arī izdarot secinājumus, kas pamato jaunā plānošanas cikla stratēģijas izvirzītās darbības virzienu mērus un vidējā termiņa prioritātes;
- cita informācija, kuru Aģentūra uzskata par svarīgu, lai atspoguļotu stratēģijas īstenošanā sasniegto.

Stratēģijas novērtējums kalpo par pamatu nākamā plānošanas cikla stratēģijas izstrādei, nodrošinot maksimālu mērķu un rezultātu izpildi.

Rīgas valstspilsētas pašvaldības aģentūras
“Rīgas pieminieklis aģentūra” direktora p. i.

Daina Pērkone